

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 17 lipca 2008 r. *

W sprawie C-500/06

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Giudice di pace di Genova (Włochy) postanowieniem z dnia 23 października 2006 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 8 grudnia 2006 r., w postępowaniu:

Corporación Dermoestética SA

przeciwko

To Me Group Advertising Media,

przy udziale:

Cliniche Futura Srl,

* Język postępowania: włoski.

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, L. Bay Larsen, K. Schiemann, J. Makarczyk (sprawozdawca) i J.C. Bonichot, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,
sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 21 listopada 2007 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Corporación Dermoestética SA przez G. Contego, G. Giacominię, E. Boglione oraz S. Cavanę, avvocati,
- w imieniu To Me Group Advertising Media przez A. Fornesi oraz C. Prudenzano, avvocatessa,
- w imieniu Cliniche Futura Srl przez S. Cavanę oraz E. Boglione, avvocati,
- w imieniu rządu włoskiego przez I.M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez M. Fiorillego, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu belgijskiego przez A. Hubert, działającą w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu niderlandzkiego przez H.G. Sevenster oraz M. de Grave’ego, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu słowackiego przez J. Čorbę, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez E. Traversę oraz F. Amata, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 31 stycznia 2008 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- ¹ Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 lit. g) WE, art. 4 WE, 10 WE, 43 WE, 49 WE, 81 WE, 86 WE i 98 WE.

- ² Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Corporación Dermoestética SA (zwaną dalej „Dermoestética”), spółką prawa hiszpańskiego prowadzącą działalność w sektorze chirurgii plastycznej i medycyny estetycznej a agencją reklamową To Me Group Advertising Media (zwaną dalej „To Me Group”) w przedmiocie ewentualnego niewykonania przez agencję umowy w sprawie organizacji kampanii reklamowej dla Dermoestétiki.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

- 3 Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz.U. L 298, s. 23), zmienionej dyrektywą 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 czerwca 1997 r. (Dz.U. L 202, s. 60, zwanej dalej „dyrektywą 89/552”), stanowi:

„Państwa członkowskie mogą ustanowić względem nadawców telewizyjnych podlegających ich kompetencji surowsze lub bardziej szczegółowe uregulowania w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą”.

- 4 Zgodnie z art. 14 ust. 1 dyrektywy 89/552:

„Zabroniona jest reklama telewizyjna produktów leczniczych i zabiegów leczniczych dostępnych jedynie na receptę [lub skierowanie] w państwie członkowskim, którego ustawodawstwu podlega nadawca”.

Uregulowania krajowe

- 5 Zgodnie z art. 1 ust. 1 legge n. 175, norme in materia di pubblicità sanitaria e di repressione dell'esercizio abusivo delle professioni sanitarie (ustawy nr 175 ustanawiającej przepisy w sprawie reklamy w sektorze opieki zdrowotnej i zwalczania nadużyć przy

wykonywaniu zawodów medycznych) z dnia 5 lutego 1992 r. (GURI nr 50 z dnia 29 lutego 1992 r., s. 4), zmienionej ustawą nr 112 z dnia 3 maja 2004 r. (dodatek zwykły do GURI nr 104 z dnia 5 maja 2004 r., zwanej dalej „ustawą nr 175/1992”):

„1. Reklama dotycząca wykonywania zawodów medycznych i pomocniczych zawodów medycznych określonych i reglamentowanych na mocy obowiązujących przepisów prawa jest dozwolona jedynie w formie szyldów zamieszczonych na budynku, w którym wykonywana jest owa działalność zawodowa, oraz w formie ogłoszeń w książkach telefonicznych, w ogólnych branżowych książkach teleadresowych oraz w periodykach przeznaczonych wyłącznie dla osób wykonujących zawody medyczne, w prasie codziennej i periodykach informacyjnych oraz w ramach emisji lokalnych stacji radiowo-telewizyjnych.

[...]”.

6 Artykuł 4 ust. 1 ustawy nr 175/1992 ma następujące brzmienie:

„Reklama dotycząca prywatnych klinik zabiegowych i gabinetów konsultacyjno-zabiegowych, mono- i wielospecjalistycznych, podlegających ustawowym wymogom uzyskania zezwolenia jest dozwolona w formie szyldów lub tablic zamieszczonych na budynku, w którym wykonywana jest działalność zawodowa, oraz w formie wpisów w książkach telefonicznych, w ogólnych branżowych książkach teleadresowych oraz w periodykach przeznaczonych wyłącznie dla osób wykonujących zawody medyczne, w prasie codziennej i periodykach informacyjnych oraz w ramach emisji lokalnych stacji radiowo-telewizyjnych, z możliwością wskazania konkretnych usług medyczno-chirurgicznych oraz usług diagnostycznych i terapeutycznych rzeczywiście wykonywanych, pod warunkiem że informacjom tym towarzyszyć będzie wskazanie imienia, nazwiska i kwalifikacji zawodowych osób odpowiedzialnych za każdą ze specjalistycznych dziedzin”.

7 Zgodnie z art. 5 tej ustawy:

„1. Na reklamę, o której mowa w art. 4, zezwolenie wydaje region, po zapoznaniu się z opinią — jeśli takowe istnieją — organizacji regionalnych izb i zrzeszeń zawodowych, które gwarantują posiadanie i ważność tytułów akademickich i naukowych, jak również zgodność cech estetycznych szyldów, tablic lub ogłoszeń z wymogami ustanowionymi w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 2 ust. 3.

[...]

3. Ogłoszenia reklamowe, o których mowa w niniejszym artykule, powinny przywoływać dane wskazane w zezwoleniu regionu.

4. Właściciele i medyczni kierownicy odpowiedzialni za placówki, o których mowa w art. 4, którzy zamieszczają reklamy w dozwolonych formach bez zezwolenia regionu, podlegają sankcjom dyscyplinarnym w postaci nagany lub zawieszenia w prawach wykonywania zawodu medycznego, zgodnie z art. 40 rozporządzenia zatwierdzonego dekretem prezydenta republiki nr 221 z dnia 5 kwietnia 1950 r.

5. Jeśli ogłoszenie reklamowe zawiera informacje nieprawdziwe dotyczące działalności lub usług, jakie placówka ma prawo świadczyć, lub nie zawiera wskazania kierownika medycznego, zezwolenie administracyjne na wykonywanie działalności medycznej zostaje zawieszane na okres od sześciu miesięcy do jednego roku.

[...]”.

8 Artykuł 9 bis ustawy nr 175/1992 stanowi:

„Osoby wykonujące zawody medyczne, o których mowa w art. 1, jak również placówki medyczne, o których mowa w art. 4, mogą się reklamować w formach dozwolonych przez niniejszą ustawę i w granicach wydatków nieprzekraczających 5% dochodu zadeklarowanego za rok poprzedni”.

9 Dekret w sprawie wykonania ustawy nr 175/1992, a mianowicie dekret ministerialny nr 657 z dnia 16 września 1994 r. (GURI nr 280 z dnia 30 listopada 1994 r., s. 18, zwany dalej „dekretem nr 657/1994”) określa cechy estetyczne szyldów, tablic lub ogłoszeń w dziedzinie reklamy medycznej. Akt ten nie zawiera jednakże żadnego szczególnego przepisu dotyczącego reklamy telewizyjnej.

10 Legge n. 248, conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 4 luglio 2006, n. 223, recante disposizioni urgenti per il rilancio economico e sociale, per il contenimento e la razionalizzazione della spesa pubblica, nonché interventi in materia di entrate e di contrasto all’evasione fiscale (ustawa nr 248/2006 zatytułowana „konwersja w ustawę, przy uwzględnieniu zmian, dekretu z mocą ustawy nr 223 z dnia 4 lipca 2006 r. w sprawie pilnych przepisów w celu ożywienia gospodarczego i społecznego, ograniczenia i racjonalizacji wydatków publicznych oraz działań obejmujących przychody i walkę z oszustwami podatkowymi”) z dnia 4 sierpnia 2006 r. (dodatek zwykły do GURI nr 186 z dnia 11 sierpnia 2006 r.) (zwana dalej „ustawą nr 248/2006”) została przyjęta w terminie późniejszym względem okoliczności leżących u podstaw postępowania przed sądem krajowym.

11 Artykuł 2 ust. 1 i 2 ustawy nr 248/2006, zawarty w jej tytule I zatytułowanym „Pilne środki w celu rozwoju, wzrostu i wspierania konkurencji i konkurencyjności, ochrony konsumentów oraz liberalizacji sektorów produkcyjnych”, został zredagowany w następujący sposób:

„1. Zgodnie ze wspólnotową zasadą wolnej konkurencji i zasadą swobody przepływu osób i usług, jak również dla zagwarantowania użytkownikom rzeczywistej

możliwości wyboru w ramach korzystania z przysługujących im praw i porównania oferowanych na rynku usług, od dnia wejścia w życie niniejszego dekretu przestają obowiązywać przepisy ustawowe i wykonawcze, które w odniesieniu do wykonywania wolnych zawodów i działalności intelektualnej przewidują:

[...]

- b) zakaz — choćby nawet częściowy — stosowania reklamy zawierającej informacje na temat tytułów i specjalizacji zawodowych, cech oferowanych usług, jak również cen i ogólnych kosztów usług, według zasad przejrzystości i prawdziwości informacji, których poszanowanie jest poddane kontroli izby;

[...]

2. Nie uchybia to przepisom dotyczącym wykonywania zawodów w ramach państwowej służby zdrowia lub na podstawie umowy z państwową służbą zdrowia, jak również potencjalnym stawkom maksymalnym uprzednio ustalonym na szczeblu ogólnym dla ochrony użytkowników [...].”

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 12 W dniu 10 października 2005 r. Dermoestética powierzyła To Me Group, na mocy umowy, przeprowadzenie kampanii reklamowej dotyczącej usług medycyny estetycznej za pośrednictwem ogólnokrajowej włoskiej stacji telewizyjnej Canale 5. Zawarcie tej umowy miało miejsce w pomieszczeniach Cliniche Futura Srl, włoskiej filii Dermoestétiki.

- 13 Po pobraniu zaliczki w wysokości 2000 EUR To Me Group poinformowała Dermoestética o niemożności, ze względu na przepisy ustawy nr 175/1992, nadawania zamierzonych treści telewizyjnych za pośrednictwem ogólnokrajowych stacji telewizyjnych, wskazując równocześnie gotowość zapewnienia przestrzeni reklamowej w stacjach lokalnych.
- 14 Ponieważ To Me Group odmówiła zwrotu pobranej zaliczki, argumentując, że jej kwota nie pokryła nawet stawek za godziny spędzone przy uruchamianiu kampanii reklamowej, Dermoestética zwróciła się do sądu krajowego o rozwiązanie spornej umowy z powodu jej niewykonania po stronie To Me Group. Skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym wniosła również o zasądzenie od To Me Group zwrotu wpłaconej przez nią zaliczki.
- 15 W odpowiedzi To Me Group wskazała, powołując się na ustawę nr 175/1992 i na dekret ministerialny nr 657/1994, na niemożność wywiązania się z jej umownych obowiązków, w jakiej się znalazła.
- 16 W toku postępowania przed sądem krajowym Dermoestética i Cliniche Futura Srl podniosły niezgodność włoskich uregulowań w dziedzinie reklamy placówek medycznych, a w szczególności przepisów zakazujących nadawania takich reklam w ogólnokrajowych stacjach telewizyjnych, z art. 43 WE i 49 WE.
- 17 Giudice di Pace di Genova stwierdza w tym względzie, że zakaz reklamy medycznej w ogólnokrajowych stacjach telewizyjnych nie jest zgodny z prawem wspólnotowym. Chodzi tu bowiem, w jego opinii, o nieuzasadnione ograniczenie w świetle zarówno art. 43 WE, jak i art. 49 WE.

W przytoczonym kontekście Giudice di Pace di Genova postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy są zgodne z art. 49 WE przepisy krajowe — takie jak te zawarte w art. 4, 5 i 9 bis ustawy nr 175/[1992] i w dekreście ministerialnym nr 657/[1994] — lub praktyki administracyjne, które zabraniają reklamy telewizyjnej o zasięgu ogólnokrajowym zabiegów leczniczych i chirurgicznych wykonywanych w posiadających właściwe zezwolenia prywatnych placówkach medycznych również wtedy, gdy taka sama reklama jest dozwolona w stacjach telewizyjnych o zasięgu lokalnym, które to przepisy nakazują jednocześnie ograniczenie wydatków na te reklamy do wysokości 5% dochodu zadeklarowanego za rok poprzedni?
- 2) Czy są zgodne z art. 43 WE przepisy krajowe — takie jak te zawarte w art. 4, 5 i 9 bis ustawy nr 175/[1992] i w dekreście ministerialnym nr 657/1994 — lub praktyki administracyjne, które zabraniają reklamy telewizyjnej o zasięgu ogólnokrajowym zabiegów leczniczych i chirurgicznych wykonywanych w posiadających właściwe zezwolenia prywatnych placówkach medycznych również wtedy, gdy taka sama reklama jest dozwolona w stacjach telewizyjnych o zasięgu lokalnym, które to przepisy nakładają jednocześnie, w zakresie tego ostatniego rodzaju rozpowszechniania, obowiązek uzyskania uprzedniego zezwolenia ze strony wszystkich poszczególnych gmin, na podstawie opinii izby zawodowej właściwej prowincji, oraz ograniczenie wydatków do wysokości 5% dochodu zadeklarowanego za rok poprzedni?
- 3) Czy art. 43 WE lub art. 49 WE stoją na przeszkodzie temu, aby rozpowszechnianie reklamy zawierającej informacje dotyczące zabiegów leczniczych i chirurgicznych z zakresu medycyny estetycznej i chirurgii plastycznej wykonywanych w posiadających właściwe zezwolenia prywatnych placówkach medycznych było uzależnione od uzyskania dodatkowego uprzedniego zezwolenia terytorialnych organów administracyjnych lub izb zawodowych?
- 4) Czy Federazione nazionale degli ordini dei medici (krajowa federacja izb lekarskich, zwana dalej „FNOMCEO”) i stowarzyszone izby lekarskie, uchwalając kodeks deontologii, który wyznacza granice reklamowania zawodów medycznych, oraz przyjmując praktykę interpretacyjną przepisów obowiązujących w dziedzinie reklamy medycznej, poważnie zawężającą prawo lekarzy do reklamowania własnej działalności, gdzie tak kodeks, jak i wykładnia mają charakter

wiążący dla wszystkich lekarzy, ograniczyła konkurencję w stopniu wyższym, niż jest to dopuszczalne w świetle obowiązujących przepisów krajowych i z naruszeniem art. 81 ust. 1 WE?

- 5) Czy praktyka interpretacyjna przyjęta przez FNOMCEO pozostaje tak czy inaczej w sprzeczności z art. 3 ust. 1 lit. g) WE, art. 4 WE, 98 WE, 10 WE, 81 WE i ewentualnie art. 86 WE, zważywszy, że praktyka ta jest dozwolona na podstawie przepisów krajowych, które nakładają na właściwe na poziomie prowincji izby zawodowe obowiązek kontroli przejrzystości i prawdziwości przekazów reklamowych bez wskazania kryteriów i sposobu wykonywania tych uprawnień?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie dopuszczalności

- 19 Rząd włoski podnosi zarzut niedopuszczalności niniejszego odesłania prejudycjalnego w całości. Komisja natomiast uważa za niedopuszczalne pytania czwarte i piąte.
- 20 Po pierwsze, jeśli chodzi o zarzucane nieuwzględnienie przez sąd krajowy wejścia w życie dekretu z mocą ustawy nr 223/2006 do celów rozstrzygnięcia sporu przed nim zawisłego, należy wskazać, iż z utrwalonego orzecznictwa wynika, że do Trybunału nie należy orzekanie w przedmiocie możliwości stosowania przepisów prawa krajowego dla rozstrzygnięcia takiego sporu, lecz jego rola polega — zgodnie z podziałem kompetencji między sądami wspólnotowymi a krajowymi — na uwzględnieniu kontekstu uregulowań prawnych, w jaki wpisują się pytania prejudycjalne w postaci opisanej w orzeczeniu odsyłającym (zob. podobnie wyroki: z dnia 25 października 2001 r. w sprawie C-475/99 *Ambulanz Glöckner*, Rec. s. I-8089, pkt 10, z dnia 13 listopada 2003 r. w sprawie C-153/02 *Neri*, Rec. s. I-13555, pkt 34 i 35 oraz z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie C-28/04 *Tod's i Tod's France*, Zb.Orz. s. I-5781, pkt 14).

- 21 W ramach procedury przewidzianej w art. 234 WE funkcje Trybunału i sądu krajowego są bowiem jednoznacznie rozdzielone, a wykładnia przepisów krajowych należy wyłącznie do sądu krajowego (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie C-295/97 Piaggio, Rec. s. I-3735, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 22 W konsekwencji Trybunał nie może orzekać w przedmiocie możliwości stosowania dekretu z mocą ustawy nr 223/2006 do przypadku będącego przedmiotem postępowania przed sądem krajowym.
- 23 Po drugie, należy przypomnieć, że domniemanie istotności związane z pytaniami prejudycjalnymi przedkładanymi przez sądy krajowe może zostać obalone jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdy oczywiste jest, że wnioskowana wykładnia przepisów prawa wspólnotowego, o które chodzi w pytaniach, nie ma żadnego związku z realiami bądź przedmiotem sporu w postępowaniu przed sądem krajowym (zob. w szczególności wyroki: z dnia 15 grudnia 1995 r. w sprawie C-415/93 Bosman, Rec. s. I-4921, pkt 61; z dnia 7 września 1999 r. w sprawie C-355/97 Beck i Bergdorf, Rec. s. I-4977, pkt 22 oraz z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawach połączonych od C-222/05 do C-225/05 van der Weerd i in., Zb.Orz. s. I-4233, pkt 22).
- 24 Sytuacja taka nie ma jednakże miejsca w odniesieniu do pytań prejudycjalnych od pierwszego do trzeciego, jako że problematyka wykładni spornych przepisów ustawy nr 175/1992 w świetle art. 43 WE i 49 WE stanowi centralne zagadnienie sporu przed sądem krajowym.
- 25 W konsekwencji należy odrzucić argumentację rządu włoskiego w zakresie, w jakim dotyczy ona niedopuszczalności tych pytań.
- 26 Co się tyczy natomiast pytań czwartego i piątego, sąd krajowy nie dostarcza wyjaśnień co do użyteczności przeprowadzenia przez Trybunał analizy kodeksu deontologii lekarskiej oraz przyjętej przez FNOMCEO praktyki interpretacyjnej w dziedzinie reklamy dla rozstrzygnięcia sporu przed sądem krajowym. Nie wskazuje również, na czym polegałby związek między tymi elementami prawa krajowego a przepisami prawa wspólnotowego, o których wykładnię wnosi.

- 27 W każdym razie postanowienie odsyłające nie zawiera ani przepisów wspomnianego kodeksu deontologii, ani opisu praktyki interpretacyjnej FNOMCEO (zob. podobnie wyrok z dnia 6 marca 2007 r. w sprawach połączonych C-338/04, C-359/04 i C-360/04 *Placanica i in.*, Zb.Orz. s. I-1891, pkt 34).
- 28 Wobec powyższego pytania czwarte i piąte należy uznać za niedopuszczalne.

W przedmiocie pytań od pierwszego do trzeciego

- 29 Zadając trzy pierwsze pytania, które należy przeanalizować łącznie, sąd krajowy stara się w istocie ustalić, czy art. 43 WE i 49 WE stoją na przeszkodzie krajowym uregulowaniom, takim jak będące przedmiotem zawisłego przed nim postępowania, których skutkiem jest zakazanie nadawania w ogólnokrajowych stacjach telewizyjnych reklamy dotyczącej zabiegów leczniczych i chirurgicznych wykonywanych w prywatnych placówkach medycznych.
- 30 Z postanowienia odsyłającego wynika bowiem, że na podstawie ustawy nr 175/1992 reklama telewizyjna dotycząca zabiegów leczniczych i chirurgicznych wykonywanych w prywatnych placówkach medycznych jest dopuszczalna, z zastrzeżeniem uzyskania zezwolenia terytorialnych organów administracyjnych, na podstawie opinii izb zawodowych, i pod warunkiem poszanowania progu wydatków równego 5% dochodu zadeklarowanego za rok poprzedni, wyłącznie w lokalnych stacjach telewizyjnych, co oznacza zdaniem sądu krajowego zakaz tej reklamy w stacjach telewizyjnych o zasięgu ogólnokrajowym.
- 31 Jak zauważył rzecznik generalny w pkt 58 opinii, reżim prawny dotyczący reklamy przewidziany w ustawie nr 175/1992 zawiera zakaz reklamy szerszy niż ustanowiony w art. 14 ust. 1 dyrektywy 89/552. Mimo że art. 3 ust. 1 tej dyrektywy daje państwom członkowskim możliwość wprowadzenia bardziej szczegółowych lub surowszych przepisów w dziedzinach nią objętych, kompetencja ta powinna być wykonywana z poszanowaniem podstawowych swobód zagwarantowanych przez traktat WE (zob.

podobnie wyrok z dnia 28 października 1999 r. w sprawie C-6/98 ARD, Rec. s. I-7599, pkt 49).

- 32 W tym względzie należy przypomnieć, że Trybunał wielokrotnie orzekał, że za ograniczenia swobody przedsiębiorczości oraz swobody świadczenia usług, o których mowa odpowiednio w art. 43 WE i 49 WE należy uznać środki, które zakazują, ograniczają lub zmniejszają atrakcyjność korzystania z tych swobód (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 stycznia 2002 r. w sprawie C-439/99 Komisja przeciwko Włochom, Rec. s. I-305, pkt 22; z dnia 30 marca 2006 r. w sprawie C-451/03 *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, Zb.Orz. s. I-2941, pkt 31; z dnia 26 października 2006 r. w sprawie C-65/05 Komisja przeciwko Grecji, Zb.Orz. s. I-10341, pkt 48 i z dnia 13 marca 2008 r. w sprawie C-248/06 Komisja przeciwko Hiszpanii, niepublikowany w Zbiorze, pkt 21).
- 33 Tymczasem ustanowiony w ustawie nr 175/1992 reżim dotyczący reklamy w zakresie, w jakim dopuszcza, pod pewnymi warunkami, nadawanie przez lokalne stacje telewizyjne reklamy dotyczącej zabiegów leczniczych i chirurgicznych wykonywanych w prywatnych placówkach medycznych, co oznacza zakaz tej reklamy w stacjach telewizyjnych o zasięgu ogólnokrajowym, stanowi dla spółek takich jak *Dermostética*, które ustanowiły działalność w państwach członkowskich innych niż Republika Włoska, poważną przeszkodę w prowadzeniu ich działalności za pośrednictwem filii założonej w tym państwie członkowskim. Reżim ten utrudnia zatem tym podmiotom gospodarczym dostęp do rynku włoskiego (zob. analogicznie wyroki: z dnia 5 października 2004 r. w sprawie C-442/02 *CaixaBank France*, Zb.Orz. s. I-8961, pkt 12–14 i z dnia 5 grudnia 2006 r. w sprawach połączonych C-94/04 i C-202/04 *Cipolla i in.*, Zb.Orz. s. I-11421, pkt 58). Ponadto ustanowiony w ustawie nr 175/1992 reżim dotyczący reklamy stanowi ograniczenie swobody świadczenia usług w zakresie, w jakim uniemożliwia on spółkom takim jak *Dermostética* korzystanie z usług reklamy telewizyjnej.
- 34 Co więcej, należy uznać, że reżim dotyczący reklamy przewidziany w uregulowaniach krajowych będących przedmiotem postępowania przed sądem krajowym stanowi krajowy środek, który może ograniczać lub zmniejszać atrakcyjność korzystania z podstawowych swobód zagwarantowanych przez art. 43 WE i 49 WE.
- 35 Z orzecznictwa Trybunału wynika jednakże, iż takie środki mogą być uzasadnione, jeżeli spełniają cztery przesłanki: są stosowane w sposób niedyskryminacyjny,

odpowiadają nadrzędnym względom interesu ogólnego, są odpowiednie dla zapewnienia realizacji wyznaczonego celu i nie wykraczają poza to, co niezbędne dla jego osiągnięcia (zob. wyroki: z dnia 31 marca 1993 r. w sprawie C-19/92 Kraus, Rec. s. I-1663, pkt 32; z dnia 30 listopada 1995 r. w sprawie C-55/94 Gebhard, Rec. s. I-4165, pkt 37; z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-424/97 Haim, Rec. s. I-5123, pkt 57; z dnia 1 lutego 2001 r. w sprawie C-108/96 Mac Quen i in., Rec. s. I-837, pkt 26 oraz z dnia 6 listopada 2003 r. w sprawie C-243/01 Gambelli i in., Rec. s. I-13031, pkt 64 i 65).

- 36 W tym względzie należy stwierdzić po pierwsze, że będący przedmiotem postępowania przed sądem krajowym reżim dotyczący reklamy stosowany jest bez rozróżnienia ze względu na państwo członkowskie siedziby przedsiębiorstw, do których jest skierowany.
- 37 Po drugie, ochrona zdrowia publicznego należy do nadrzędnych względów interesu ogólnego, które mogą, na mocy art. 46 ust. 1 WE oraz na mocy tego artykułu w związku z art. 55 WE, uzasadnić ograniczenie odpowiednio swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług.
- 38 Zatem przepisy dotyczące reklamy telewizyjnej zabiegów leczniczych i chirurgicznych wykonywanych w prywatnych placówkach medycznych mogą być uzasadnione w świetle celu ochrony zdrowia publicznego.
- 39 Jeżeli chodzi, po trzecie, o zdatność reżimu takiego jak wynikający z uregulowań będących przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, do zagwarantowania osiągnięcia celu ochrony zdrowia publicznego, należy zwrócić uwagę, że ustanawiając przepisy skutkujące zakazem reklamy zabiegów leczniczych i chirurgicznych w ogólnokrajowych stacjach telewizyjnych, przy równoczesnym dopuszczeniu możliwości nadawania takiej reklamy w lokalnych stacjach telewizyjnych, reżim ten wykazuje niespójność, której rząd włoski nie próbował usprawiedliwić, a zatem nie może skutecznie zapewnić realizacji wspomnianego celu, którego osiągnięciu służy.
- 40 W konsekwencji należy przyjąć, że uregulowania krajowe takie jak będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym nie są zdatne do zagwarantowania

osiągnięcia celu ochrony zdrowia publicznego i stanowią nieuzasadnione ograniczenie w rozumieniu art. 43 WE i 49 WE.

- 41 W świetle całości powyższych rozważań na pytania od pierwszego do trzeciego należy odpowiedzieć, że art. 43 WE i 49 WE w związku z art. 48 WE i 55 WE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniom takim jak będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, które zakazują reklamy w stacjach telewizyjnych o zasięgu ogólnokrajowym zabiegów leczniczych i chirurgicznych wykonywanych w prywatnych placówkach medycznych, przy równoczesnym dopuszczeniu, pod pewnymi warunkami, możliwości nadawania takiej reklamy w lokalnych stacjach telewizyjnych.

W przedmiocie kosztów

- 42 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuły 43 WE i 49 WE w związku z art. 48 WE i 55 WE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniom takim jak będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, które zakazują reklamy w stacjach telewizyjnych o zasięgu ogólnokrajowym zabiegów leczniczych i chirurgicznych wykonywanych w prywatnych placówkach medycznych, przy równoczesnym dopuszczeniu, pod pewnymi warunkami, możliwości nadawania takiej reklamy w lokalnych stacjach telewizyjnych.

Podpisy